

## O'QISH SAVODXONLIGI DARSLARIDA BADIY ASARLARNI O'QITISH METODIKASI

*Abdullayeva Feruza Nurillayevna, Buxoro davlat pedagogika instituti dotsenti*

*Orcid: <https://orcid.org/0009-0001-2629-9077>*

*Iskandarova Shahribonu Bahri qizi, Buxoro davlat pedagogika institute I bosqich  
magistranti*

**Annotatsiya.** Boshlang'ich sinf o'qish savodxonligi darsligida berilgan badiiy asarlarni o'rgatishda o'quvchilar lug'atini rivojlantirish, nutqning tovush madaniyatini tarbiyalash, grammatik jihatdan to'g'rilikni shakllantirish ravon nutqni tuzish usullarini o'zlashtirish, axloqiy xususiyatlarni tarbiyalashi lozim. Mazkur maqolada shu haqda so'z yuritamiz.

**Kalit so'zlar.** Badiiy asar, hikoya, matn, tinglash, so'zlash, tahlil qilish, qiyoslash, didaktik vosita, ta'lim samaradorligi, kreativlik, obrazli harakat, interfaol metod, kreativ topshirig'i.

## МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ПРОИЗВЕДЕНИЙ НА УРОКАХ ЧИТАТЕЛЬСКОЙ ГРАМОТНОСТИ

*Абдуллаева Феруза Нуриллаевна, Доцент бухарского государственного  
педагогического института*

*<https://orcid.org/0009-0001-2629-9077>*

*Искандарова Шахрибону дочь Бахри, Магистрант 1 ступени Бухарского  
государственного педагогического института*

**Аннотация.** При обучении произведениям искусства, приведенным в учебнике по грамотности чтения для начальной школы, необходимо развивать словарный запас учащихся, воспитывать звуковую культуру речи, формировать грамматическую правильность, владеть приемами составления беглой речи, воспитывать нравственные качества. Об этом мы поговорим в этой статье.

**Ключевые слова.** Произведение, рассказ, текст, аудирование, говорение, анализ, сравнение, дидактический инструмент, образовательная эффективность, творчество, образное движение, интерактивный метод, творческое задание.

## METHODOLOGY OF TEACHING LITERARY WORKS IN READING LITERACY LESSONS

*Abdullayeva Feruza Nurillayevna, Docent at Bukhara State Pedagogical Institut*

*<https://orcid.org/0009-0001-2629-9077>*

*Iskandarova Shahribonu is the daughter of Bahri, Bukhara State Pedagogical Institute 1st stage  
graduate student*

**Annotation.** Pri obuchenii proizvedeniyam iskusstva, privedennym v uchebnike po gramotnosti chteniya dlya nachalnoy shkoly, neobhodimo razvivat svarvanniy zapas uchaschixsya, vospityvat sound culture rechi, formirovat grammaticheskuyu correctness, vladet priemami sostavleniya begloy rechi rechi, vospityvat naravstvvennye kachestva. Ob etom my conversation v etoy state.

**Keywords.** Artwork, story, text, listening, speaking, analysis, comparison, didactic tool, educational effectiveness, creativity, figurative movement, interactive method, creative task.

**KIRISH.** Dunyoda ijtimoiy taraqqiyotning jadallashuvi, axborot tizimining globallashuvi, internet tizimi, tezkor axborot olish va uzatish zaruriyatining yuzaga kelishi keng miqyosda interfaol ta'lim muhitini yaratish, o'quvchilarda nutqiy kompetentlik, ravon nutq malakasini tarkib toptirish, ijodiy tafakkur faoliyatini maqsadli yo'naltirish va boshqarish texnologiyalarini yaratish, mazkur yo'nalishlarda tadqiqot ishlari olib borilishi dolzarblik kasb etmoqda.

Har qanday jamiyatning iqtisodiy, siyosiy, ijtimoiy va madaniy barqarorligi o'sha jamiyat fuqarolarining ma'naviy-axloqiy, intellektual va kasbiy salohiyati darajasiga bog'liq. O'zbekiston taraqqiyotining ma'naviy-axloqiy va kasbiy asoslari to'g'risida fikr yuritib, istiqlol sharoitida yoshlarning bilim asoslarini puxta egallashlari bilan birga mustaqil fikrga ega bo'lgan, g'oyaviy, mafkuraviy jihatdan chiniqqan, kasbiy mahoratini mustaqil vatanimizning ravnaqi yo'lida fidokorona safarbar eta oladigan ruhda tarbiyalash lozimligi dolzarb vazifalardan biridir [1;28]. Shunday ekan, ma'naviy-axloqiy va kasbiy jihatdan to'laqonli shakllangan shaxsda o'z vatani, millati, egallagan kasb-kori bilan faxrlanish tuyg'usi

bo'ladi.

Zamonaviy boshlang'ich ta'limning o'zi nimadan iborat bo'lishi kerak? Bola 1-4-sinflarda qanday bilimga ega bo'lishi lozim? Bolalarimizga qachondan boshlab, qanday qilib, qanday usulda va uslubda milliy qadriyatlarimiz, urf-odatlarimizni o'rgatishimiz, chuqur anglatishimiz kerak?" degan savollar boshlang'ich ta'lim oldida asosiy masala bo'lib kelmoqda.

So'nggi yillarda mamlakatimizda maktabda ona tili va o'qish savodxonligini o'qitish, ayniqsa, boshlang'ich ta'lim tizimida o'z ko'lami va ahamiyati jihatidan nihoyatda katta bo'lgan o'zgarishlarni amalga oshirdi va oshirmoqda.

Bugungi globallashuv sharoitida yosh avlodni intellektual salohiyatga ega, yuksak ma'naviyatli, umummilliy va umuminsoniy qadriyatlarga sodiq shaxs sifatida tarbiyalashda o'quv lug'atlariga ehtiyoj seziladi.

Bolaning tafakkuri, ijodiyligi, tanqidiy va mantiqiy fikrlashini rivojlantirishga qaratilgan ta'lim tizimida boshlang'ich sinfni tugatayotgan har bir o'quvchi shaxsiga bir qancha zamonaviy, shu jumladan, uning muvaffaqiyatli ijtimoiylashuvi nuqtayi nazaridan yangi talablarni qo'yadi. Binobarin, o'qitishning maqsadlari, vazifalari, mazmuni, uslublari va usullarini qayta ko'rib chiqqan holda ishlab chiqilgan yangi milliy dasturning qabul qilinishi bu boradagi ishlarning samarasini oshirishda asosiy dasturulamali bo'lib, o'quvchilarning har tomonlama rivojlanishi, aqliy va ijodiy salohiyatining yanada yuqori bo'lishida xizmat qiladi.

**METODLAR.** Maktab ona tili va o'qish savodxonligi kursining maqsadi o'quvchilarga ularning psixologik xususiyatlarini hisobga olgan holda nutq o'stirish, bilimlar tizimini shakllantirishdan iboratdir. Bu bilimlar sistemasi ma'lum usullar (metodika) orqali o'quvchilarga yetkaziladi.

"Metodika" grekcha so'z bo'lib, "metod" degani "yo'l" demakdir.

Ona tili metodikasi pedagogika fanlari sistemasiga kiruvchi pedagogika fanining tarmog'i bo'lib, jamiyat tomonidan qo'yilgan o'qitish maqsadlariga muvofiq, ona tilini o'qitish qonuniyatlarini ona tili rivojining ma'lum bosqichida tatbiq qiladi. Maktab oldiga hozirgi zamon talabalari va ta'lim maqsadlarning qo'yilishi ona tili o'qitish mazmunining tubdan o'zgarishiga olib keldi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ona tili va o'qish savodxonligidan samarali ta'lim berilishi uchun o'qituvchi boshlang'ich sinflar uchun o'qitish metodlarini mukammal egallab, chuqur o'zlashtirib olmog'i zarur.

Boshlang'ich sinf 1-sinf o'qish savodxonligi darsligining 2-bo'limi "Qoyilman qish ishiga, Zavq beradi kishiga" deb nomlangan. 12-dars mavzusi "Qishda bo'lgan voqealar". Ushbu mavzu darslikning (Novda edutainment. Toshkent-2024 qayta ishlangan 2-nashr) 28,29,30-sahifalarini o'z ichiga oladi. O'quvchilar bu mavzuda hikoya, qiziqarli topshiriqlar, topishmoqlar, jumboqli maqol kabilar bilan tanishadilar.

Mavzu Yayra Sa'dullayevaning "Izza – bir qoshiq jizza" hikoyasi bilan boshlanadi. Hikoya bosh qahramon Irisvoy tilidan bayon etilgan. Uning qisqacha mazmuni quyidagicha:

Azizvoy sinfdosh do'sti Irisvoyni bir emas ikki marotaba chalib, qorga yiqitadi, bolalar kulishadi. Endi o'rnidan turib qor bilan ta'zirini bermoqchi bo'lganda o'qituvchisi kelib qoladi. Irisvoy izza bo'lgani uchun Azizvoydan alaminini olishni xohlab rejalar tuza boshlaydi. Sumkasiga qor solib qo'yimoqchi bo'ladi, lekin fikridan qaytadi: "Yo'q, bo'lmaydi. Kitob maktabniki-ku, ivib ketadi. Yaxshisi....Urre, topdim!" Hikoyaning 1-qismi shunday yakunlanadi.

Ushbu hikoyadan so'ng "Savollarga javob bering" topshirig'i 5 ta savol berilgan: "Hikoyada bosh qahramonlarning ismlarini toping", "Azizvoyning qilgan ishi to'g'rimi? Fikringizni izohlang" kabi. Ushbu savollarga qo'shimcha tarzda o'qituvchi kitobda bo'lmagan "Irisvoy sumkaga qor solib qo'yganda to'g'ri bo'larmidi? Siz ham shunday qilarmidingiz?" kabi savollar berib borsa ham bo'ladi.

So'ng ushbu hikoyada o'quvchilarga tushunish murakkab bo'lgan so'zlar ustida lug'at ishi bajarilishi kerak. Shuning uchun ham darslikning 30-sahifasi boshida "chalib yubordi", "izza bo'lish", "bosh qahramon" kabi birikmalar ma'nosi ochiqqlangan.

Topishmoq berilgan: Oppoqqina dasturxon, Yer yuzini qoplagan. (javobi-qor)

Ariqdan oyna oldim. (javobi-muz)

Topshiriq: Maqolning ko'zgudagi aksini o'qing.

Ko'zgudagi aksi: Quyosh havoni isitadi, Do'st-qalbni.

Uyga vazifa sifatida qishki o'yinlar mavzusida og'zaki hikoya tuzib kelish topshirig'i berilgan.

13-dars: Qishda bo'lgan voqealar (2-qism)

Ushbu mavzu darslikning 31,32,33-sahifalarini o'z ichiga oladi. Dars "Izza-bir qoshiq jizza"

hikoyasining davomi bilan boshlangan.

Hikoyaning davomi: Irisvoy ertasi kuni maktab ketayotganda o'zi bilan yelim oladi. Azizvoy oyna tomonga o'tirganligi va sherigi partaning u tomoniga o'tmasligini bilib ancha-muncha yelim quyadi. Oxirgi paytlarda Azizvoy qo'ng'iroq chalinishiga zo'rg'a yetib kelayotganligini aytadi. Bugun kelmasa-chi? Uning joyiga boshqa bola o'tirsa-ya? deb xavotirlanadi. Shu payt qadam tovushlari eshitiladi. Irisvoy esa xayol sura ketadi: Hozir Azizvoy keladi, o'tiradi. Matematika ustoz: "G'oziyev – doskaga!" deydilar, u esa turolmaydi. Hamma kuladi. Men ham mazza qilib kulaman-ey kulaman... hikoya shu joyda yakunlanadi.

Shu o'rinda o'qituvchi hikoyani davom ettirish topshirig'ini berish orqali, o'quvchilarda o'qilgan matn asosida fikrlash va muloqot kompetensiyalarini shakllantirishi, Azizvoy va Irisvoyning qilgan ishlarini tahlil qilish orqali esa tanqidiy va ijodiy fikrlash, matnga asoslanib mustaqil xulosa chiqarish va yangi g'oyalar yaratish qobiliyatlarini rivojlantirishi mumkinligini aytib o'tishim kerak.

Hikoyadan so'ng "hovliqmoq" so'zi izohli lug'at sifatida berilgan. Undan so'ng esa hikoya asosida "Azizvoy qayerda o'tirardi?", Irisvoy yelimdan nima maqsadda foydalanmoqchi bo'ldi? , kabi 6 ta savol berilgan.

Topshiriq: "Qor" so'zidagi bitta harfni o'zgartirib, yangi so'z hosil qiling.

Birinchi harfni o'zgartirib: qor-tor...

Unlini o'zgartirib: qor-qir...

Uchinchi harfni o'zgartirib : qor – qop...

Hikoya asosida mantiqiy topshiriq berilgan.

Uyga vazifa sifatida esa hikoya mazmunini so'zlab bering topshirig'i berilgan.

Shundagina o'quvchilar muhim hayotiy yutuq va muammolar, o'tiladigan mavzularning amaliyotga tatbiqi bo'yicha o'z fikriga ega bo'ladi, o'z nuqtai nazarini asoslab bera oladi.

Tahlillarimiz darsliklarda asosan tayyor matn ustida ishlashga e'tibor qaratilayotgani, tayanch so'zlar va nutqiy qurilmalar vositasida o'quvchilarda bog'lanishli nutq ko'nikmalarini hosil qilish, o'z fikrini turli vaziyatlarda mustaqil ifodalash, nutqida sintaktik-sinonimik vositalardan foydalanishni o'rgatishga qaratilgan mashq va topshiriqlar kam berilganini, o'quvchilarni so'zlardan – so'z birikmalari – so'z birikmalaridan – gaplar – gaplardan bog'lanishli matn yaratishga olib chiqadigan mashq va topshiriqlar tizimi shakllantirilmaganligini, demak, o'quvchilarni bog'lanishli nutqqa o'rgatish ko'nikma-malakalari shakllantirish talab darajasida emasligini ko'rsatmoqda.

Ushbu bobda amaldagi darsliklarda asosan quyidagi topshiriqlarni ko'plab uchratish mumkinligi aytib o'tilgan:

- nuqtalar o'rniga qo'shimchalardan mosini qo'yib ko'chirish;
- matnni o'qish, ajratib ko'rsatilgan so'zlarning ma'nosini izohlash;
- nuqtalar o'rniga qavs ichida berilgan so'zlardan mosini qo'yib yozish;
- matnni o'qish va berilgan topshiriqlarni bajarish;
- savollarga javob yozib chiqish va shu asosda kichik hikoya tuzish;
- rasm asosida kichik hikoya tuzish;
- berilgan tayanch so'zlardan foydalanib matn tuzish;
- maqollarni o'qish va ma'nosini aytib berish;
- berilgan matn mazmuni asosida hikoya tuzish;
- matn mazmunini o'z taassurotlari asosida qayta so'zlash kabi.

Ushbu mashq va topshiriqlar orasida bevosita bog'lanishli monologik nutqqa olib chiqishga yo'naltirib tizimlashtirilmagan. Bog'lanishli matn tuzish yo'llari ko'rsatilmagan holda o'quvchining o'zidan bog'lanishli matn tuzish so'ralganini ko'rish mumkin.

**NATIJALAR.** "O'qish savodxonligi darslarida badiiy asarlarni o'qitish metodikasi" bo'yicha o'rganilgan metod va usullarning samaradorligi tahlil qilinadi. O'rganish natijalari quyidagi jihatlar asosida yakuniy xulosaga kelindi. O'quvchilarning qiziqishi va ishtiroki – badiiy asarlarni o'qitish jarayonida interfaol usullar qo'llanganda, o'quvchilar matn mazmunini chuqurroq anglaydi, fikr bildiradi va mustaqil tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Tanlangan metodlarning samaradorligi – darslarda qo'llangan usullarning samaradorligi o'quvchilarning savodxonlik darajasiga ijobiy ta'sir ko'rsatdi. Ayniqsa, muhokama, rolli o'yinlar va klaster metodlari o'quvchilarning tanqidiy fikrlashini oshirishga yordam berdi. Nutq va yozuv ko'nikmalarining rivojlanishi – badiiy matnlarni o'qish orqali o'quvchilarning lug'at boyligi kengayib, nutq madaniyati va ifodali fikrlash qobiliyatlari rivojlandi. Shu bilan birga, o'quvchilarning yozma nutqi aniq va mantiqiy bo'lishiga erishildi. Nazorat natijalari – o'quvchilarning savodxonlik darajasi

test va baholash natijalari orqali tahlil qilindi. O'qib tushunish darajasi oshgani, matnni qayta hikoya qilish va asosiy g'oyani aniqlash bo'yicha ko'nikmalar yaxshilangani kuzatildi. O'qish savodxonligi darslarida badiiy asarlarni samarali o'qitish uchun o'qituvchilarga interfaol metodlardan keng foydalanish, o'quvchilarni matn ustida mustaqil ishlashga undash va baholash tizimini takomillashtirish tavsiya etiladi. Hozirgi kunda ta'lim jarayonida interfaol metodlar va axborot texnologiyalarini o'quv jarayonida qo'llashga bo'lgan qiziqish kundan –kunga ortib bormoqda. Bunday bo'lishining sabablaridan biri, shu vaqtgacha an'anaviy talimda o'quvchilar faqat tayyor bilimlarni egallashga o'rgatilgan bo'lsa, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish esa ularni egallayotgan bilimlarini o'zlari qidirib topish, mustaqil o'rganish va fikrlash, tahlil qilish hatto yakuniy xulosalarni ham o'zlari keltirib chiqarishga o'rgatadi. O'qituvchi bu jarayonda shaxs rivojlanishi, shakllanishi, bilim olishi va tarbiyalanishiga sharoit yaratadi va shu bilan bir qatorda boshqaruvchilik va yo'naltiruvchilik funksiyasini bajaradi [4;65].

O'quvchining o'quv materialini o'zlashtirishi murakkab jarayon bo'lib, til hodisalarini kuzata olish, izlanish, qiyoslash, umumiylik va alohidalikni aniqlash, farqlarni topish, tasnif etish, hukm chiqarish, qo'llash bilan bog'liq. Bu bog'liqlik, ayniqsa, o'quvchilar bilan tayyor matnlar ustida ishlash jarayonida yaqqol ko'zga tashlanadi hamda lingvistik bilimlarini boyitish bilan birga quyidagi nutqiy ko'nikmalarni rivojlantirishga xizmat qiladi:

kuzatish – berilgan matn asosida o'rganilgan til hodisalarini tahlil qilish;

izlanish – o'ylash, xotirada tiklash, so'rash, lug'at, qomus, internet manbalaridan foydalanish asosida bilimlarni boyitish;

narsa-hodisa mohiyatini qismlar sharhi orqali yoritish – har bir hodisani alohida-alohida sharhlay olish;

qiyoslash – matndagi hodisalarni o'zaro taqqoslay bilish;

umumiylikni aniqlash – matndagi hodisalarning o'xshash va umumiy tomonlarini aniqlash;

farqlarni topish – hodisalarning bir-biridan farqli tomonlarini ajrata bilish;

tasnif etish – matndagi hodisalarni o'xshashlik va farqlari asosida guruhlariga ajratish;

hukm chiqarish – hodisalar tizimi haqida umumlashma hukm, xulosa, qoida chiqara olish;

alohidalikni aniqlash – o'rganilgan hodisalarning yondosh voqelik bilan munosabatlarini aniqlash;

qo'llash – hodisalarni mustaqil ravishda yozma va og'zaki ko'rinishda sharhlab, ijodiy matn tuza olish.

O'quvchilarda bu jihatlarni shakllantirishda ijodiy bayonning o'rni va ahamiyatini ta'kidlash zarur. Negaki, bayonning bu turida o'quvchi matnga tasvir usullarini qo'shib yoki lisoniy hamda imloviy topshiriqlar kiritgan yoxud o'qituvchi boshlab bergan hikoyani davom ettirgan holda bayon yozishi mumkin. Jarayon o'quvchini matn ustida ishlashga yo'naltiradi.

Ona tili darslarida, matnni kengaytirish jarayoniga oid topshiriqlar o'quvchilarning matn ustida ishlash, tahrir va tahlil imkoniyatlarini oshiradi. O'quvchining matn ustida ishlash faoliyatida fikrni izchillikda bayon etish, kengaytirish, matn tili va uslubini muvofiqlashtirish orqali amalga oshirilsa, o'quvchi ongida nutqiy kompetensiya shakllanadi hamda bu singari kognitiv va psixolingvistik topshiriqlar so'z qo'llash mahorati, vaziyatni boshqara bilishi, ma'naviyati va axloqiy qarashlarini aniqlash va to'g'ri rivojlantirishga xizmat qilishi tahlil qilingan.

**MUNOZARA.** Bugungi kunda ta'limda "Aqliy hujum", "Fikrlar hujumi", "Tarmoqlar" metodi, "Sinkveyn", "BBB", "Beshinchisi ortiqcha", "6x6x6", "Bahs-munozara", "Rolli o'yin", "FSMU", "Kichik guruhlarda ishlash", "Yumaloqlangan qor", "Zigzag", "Oxirgi so'zni men aytay" kabi zamonaviy texnologiyalar qo'llanilmoqda.

Dars mashg'ulotlarida o'yin-topshiriqlarni takrorlash yoki mustahkamlash darslarida foydalanilsa ijobiy natija beradi. O'yin-topshiriqlarning qaysi bir turini tanlash darsning turiga, sinf o'quvchilarining o'yin-topshiriqlarni bajarishga o'rgatilganlik darajasi, ularning bilim saviyasi, mustaqil ijodiy ishlash imkoniyatlari, o'rganilganlarni xotirada tez tiklay olishi, ijodkorlikning qay darajada shakllanganiga ham bog'liq bo'lishi kerak.

Shuningdek, o'quvchilarni o'z yo'nalishini tanlash va mustaqil hayotga tayyorgarlik ko'nikmalarini shakllantirishdek mas'uliyatli vazifani bajarishda ularning yaqin ko'makchilardan biriga aylanadi.

Dars mashg'ulotlarini tashkil qilishda samarali interaktiv metodlardan foydalanish, fanlararo integratsiyani amalga oshirish, lingvistik BKMLarni kommunikativ topshiriqlarni bajarish jarayonida qo'llash bilan bog'liq kamchiliklar kuzatilgan. Muammoning turi, kelib chiqish sabablarini batafsil o'rganish maqsadida o'quvchilar va o'qituvchilar o'rtasida so'rovnomalar o'tkazilgan [6;4].

So'rovnoma natijalari bugungi kun ona tili ta'limida asosiy e'tibor grammatik BKMLarni egallashga

qaratilganligini, “Matn va lug‘atlar ustida ishlash” mashg‘ulotlari darsliklardan o‘rin egallagan bo‘lsa-da, matn ustida ishlash bilan bog‘liq muammolar mavjudligini aniqlashtirgan. O‘tkazilgan dastlabki nazorat ishlari muammoni yechish yo‘llarini ishlab chiqishga oydinlik kiritilgan.

**XULOSA.** O‘zbek tili darslarida matn ustida ishlashda o‘qib va tinglab tushunish malakalarini takomillashtirishga doir grammatik topshiriqlar o‘quvchilarni bog‘lanishli matn yaratishga yo‘naltirilmaganligi, sintaktik-sinonimik vositalardan foydalanishni o‘rgatishga qaratilgan mashq va topshiriqlarning kam berilganligini aniqladik. Matn ustida ishlashda o‘qib va tinglab tushunish malakalarini qamrab oladigan matn oldi, matn mazmunini to‘ldirish, matnni kengaytirish, ixchamlashga qaratilgan matn ustida ishlash, matn tahriri va xatolar ustida ishlashga yo‘naltiriladigan o‘quvchilarning nutqiy kompetensiyasini shakllantirish bevosita grammatik topshiriqlarning qanday qo‘yilishiga bog‘liq ekanligi muhim ahamiyat kasb etadi.

O‘qish savodxonligi ta’limida badiiy asar ustida ishlashda o‘qib va tinglab tushunish malakalarini rivojlantirish avval tayyor matnlar bilan tanishtirish va kichik matnlar tuzdirish orqali o‘quvchilarda matn yaratish ko‘nikmalarini takomillashtiradi. Badiiy asar ustida ishlashda o‘qib va tinglab tushunish o‘quvchilarni matn turlari va uning ifoda vositalari bilan tanishtirish, matnning tuzilmaviy-tarkibiy qismlari haqida nazariy ma’lumotlar berish, matn mazmunini to‘ldirish, kengaytirish, matnni qayta ishlash, matnning shakli, uslubini o‘zgartirish, matnda mavjud mantiqiy va uslubiy nuqsonlarni aniqlash jarayonlarida “Reyder”, “Esse”, “Fikrlar savati”, “SMS-xabarnoma” kabi interfaol metodlardan foydalanib ko‘rildi.

Ma’lumki, ta’limda ilg‘or pedagogik va yangi axborotlar texnologiyalarni tatbiq etish o‘quv mashg‘ulotlarining samaradorligini oshiribgina qolmay, ilm-fan yutuqlarini amaliyotda qo‘llash orqali mustaqil va mantiqiy fikrlaydigan, har tomonlama barkamol yuksak ma’naviyatli shaxsni tarbiyalashda muhim ahamiyat kasb etadi.

#### ADABIYOTLAR RO‘YXATI.

1. Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g‘oyamizning poydevoridir. - Toshkent-2021.
2. Hakimov J.O. “Ta’limda axborot texnologiyalari” 2016 yil.
3. Daminov.O.O. Kasbiy pedagogika 2018 yil.
4. Qosimova K., Matchonov S., G‘ulomova X., Yo‘ldosheva Sh., Sariev Sh. Ona tili o‘qitish metodikasi. –T.: Bayoz, 2022. – 304 b.
5. Abdullayeva F. Ta’lim tizimi sifatini oshirishda pisa va timss kabi xalqaro tadqiqotlarning roli //центр научных публикаций (buxdu. uz). – 2021. – Т. 3. – №. 3.
6. Nurillayevna A. F. Teaching Scientific Popular Articles in Mother Nili and Reading Literacy Courses //European journal of innovation in nonformal education. – 2022. – Т. 2. – №. 3. – С. 47-50.
7. Abdullayeva F. Methodological possibilities of organization of primary school technology lessons with pedagogical technologies //центр научных публикаций (buxdu. uz). – 2021. – Т. 8. – №. 8.
8. Nurullayevna, A. F. (2022). Ona tili va o‘qish savodxonligi darslarida ilmiy ommabop maqolalarni o‘rgatish. *barqarorlik va yetakchi tadqiqotlar onlayn ilmiy jurnali*, 2(4), 406-409.
9. Курбанова, III. Н., Абдуллаева, Ф., & Очилова, Г. О. (2021). Педагогическая технология—целостная система образовательного процесса. *новые педагогические исследования: сборник статей IV*, 20.
10. Qurbonova S. N., Abdullayeva F. Tarbiya darslarida interfaol metodlardan foydalanish //Scientific progress. – 2021. – Т. 2. – №. 6. – С. 1030-1035.
11. Абдуллаева, Ф. Н. (2022). Boshlang‘ich sinf ona tili va o‘qish savodxonligi darslarida ilmiy-ommabop maqolalarni o‘rgatishning metodik imkoniyatlari: <https://doi.org/10.53885/edinres.2022.9.09.034> Abdullayeva Feruza Nurilloevna Buxoro davlat universiteti o‘qituvchisi. Образование и инновационные исследования международный научно-методический журнал, (9), 243-246.
12. Abdullayeva Feruza, N. (2022). Start Methodological Options for Teaching Scientific and Popular Articles in First Grade Mother Tongue and Reading Literacy Classes. *International Journal of Trend in Scientific Research and Development*, 6(6), 1433-1436.
13. Nurilloevna, A. F. (2022). General Structure of Teaching Courses of Popular Scientific and

- Artistic Articles on the Theme of the Seasons of the Year. Web of Scholars: Multidimensional Research Journal, 1(6), 1-5
14. Nurillayevna, A. F. (2023). Use of new pedagogical technologies in mother language and reading literacy lessons. *Horizon: Journal of Humanity and Artificial Intelligence*, 2(5), 5-9.
  15. Nurillayevna, A. F., & Muhammadjonovna, S. E. (2023). Ona Tili Va
  16. O'qish Savodxonligi Darslarida Matn Ustida Ishlashda Pirls Topshiriqlaridan Foydalanish. *Academic Integrity and Lifelong Learning (France)*, 215-219.
  17. Nurillayevna, A. F., & G'anijonovna, Q. M. (2023). Ona tili va o'qish savodxonligi darslarida yangi pedagogik texnologiyalardan foydalanish. *Innovative Society: Problems, Analysis and Development Prospects (Spain)*, 181-184.
  18. Abdullayeva, F. (2023). Ona tili va o'qish savodxonligi darslarida ilmiy ommabop maqolalarni o'rgatish. *центр научных публикаций (buxdu. uz)*, 28(28).
  19. Nurillayevna, A. F. (2023). Methodological Basis of Development of Science-Related Competences In Teaching Works of Art in Primary Classes Based On Synergic Approach. *International Journal of Formal Education*, 2(10), 61-66.